

nicacions, ja llavors freqüentíssimes, entre els dits ravals i la ciutat; i després descriu detalladament l'interior de la ciutat, per a la qual cosa es basa en la divisió territorial cívico-eclesiàstica de la demarcació parroquial que decretà Jaume I i que amb lleugeres variants ha subsistit fins a present, formant un conjunt del recinte murallat i dels ravals més immediats; i, finalment, estudia la construcció de les noves muralles i portes en 1356 i dóna una ullada general al nou recinte murallat, fent notar l'extensió dels terrenys intraurbans que a principis del segle XV estaven encara sense urbanitzar. Tal és el programa de la important monografia del Sr. Rodrigo Pertegás, segons ell mateix l'exposa sintèticament.

El tercer dels treballs relatius a la vida urbana en la catorzena centúria és el ja esmentat del Sr. Ricard del Arco, referent a Osca.

Especialment remarcables són també els estudis del Sr. Ventura Pasqual i Beltran respecte de *Játiva y la elección de sucesor de Don Martín el Humano*, amb un bon apèndix documental; el del Sr. Simón sobre *Us de les ulleres en els països de la Confederació catalano-aragonesa en el segle XIV* (treball curiós, fruit de minucioses investigacions); el del Sr. Lluís Revest Corzo referent a *La villa de Castellón y los apuros económicos del Duque de Gerona en 1374*, basat també en diverses dades documentals i que confirma amb noves proves la desastrosa administració de la casa de l'hereu de Pere el Cerimoniós; i el que respecte al tercer casament d'aquest monarca, o sia el que celebrà amb Alionor de Sicília (i del qual nasqueren precisament els dos darrers reis de la família de Barcelona: Joan I i Martí), va redactar, acompanyant-lo amb la transcripció de diversos documents que s'hi refereixen, el distingit erudit Sr. Francesc Martínez i Martínez.

Resta sols donar compte d'altres tres treballs continguts també en el primer volum del Congrés de València: l'un d'ells, degut al Sr. Peris i Fuentes, versa sobre la Taula de Canvi de la indicada ciutat, que a imitació de la de Barcelona fou creada, sis anys després d'aquella, en 1407; l'altre, que és una monografia pòstuma del Sr. Santiatgo Cebrián Ibor sobre *Los Fueros de Valencia*, tracta de l'origen i caràcter de l'antiga legislació foral valenciana, dels principis que la informaren, de les seves reformes, la seva duració i les causes de la seva pèrdua. La primitiva costum de València és una carta municipal o de població de la dita ciutat, atorgada a aquesta per la lliure voluntat del Conqueridor en 1239, i estesa després a diverses viles reials del regne valencià. Quan la reforma de 1251, fou canviada la seva designació; des de llavors, del costum reformat se'n digué *Furs de València*. En 1261 reberen aquests noves esmenes i no poques ampliacions, essent jurats solemnement per Jaume I. Noves modificacions i addicions hi foren fetes en 1271 i nou jurament fou prestat llavors pel rei respecte l'observància de tal cos legal. (És sensible que en tractar d'aquest punt el malaguanyat autor de la monografia, Sr. Santiago Cebrián, addueixi com argument les Trobes apòcrifes de Mossèn Febrer.) Les correccions i afegiments posteriors a 1271 i l'evolució general de la legislació valenciana durant el període foral, així com el cas de l'abolició d'aquesta en 1707 són estudiats en la monografia del Sr. Cebrián, la qual conté també una bibliografia dels manuscrits i de les edicions, tant dels furs com dels privilegis i pragmàtiques, una indicació dels comentaristes d'aquells, i així mateix una idea general i resumida de l'antiga organització del govern de València. Finalment, cal esmentar com a treball ben documentat i interessant el del Sr. Carreres Zacarés, *Exequias regias en Valencia (1276-1410)*.

Esperem, com a digna continuació d'aquest primer volum de què acabem d'ocupar-nos, el segon, pròxim a publicar-se, que contindrà els altres treballs presentats al congrés de València de 1923, el nombre dels quals no fou pas escàs. — F. V. T.

Homenatge al Cardenal Ehrle

L'any 1924, en ocasió de fer els vuitanta anys l'Emm. Cardenal Ehrle (nat a Isny del Württemberg, el 17 d'octubre del 1845), els seus deixebles i admiradors, al cap dels quals el papa Pius XI, li retien solemne homenatge.

Fou per la Pasqua del 1922 que hom concebé a Roma la idea de l'homenatge, i el 10 de maig era comunicada a diferents personalitats científiques en una circular que fou seguida d'una altra més general, escampada arreu, per l'agost d'aquell any. Cal fer constar ací que els iniciadors de l'homenatge invitaren a sotasignar aquesta darrera circular, entre moltes figures preeminents del món científic, el membre de l'INSTITUT Sr. Rubió i Lluch.

La manera d'honorar-lo consistia en fer-li ofrena d'una miscel·lània en tres volums amb un total de 1,200 pp., a l'ensens que un *Album*, ressenya de l'homenatge, dades biobibliogràfiques, etc.

Tot i la peremptorietat del temps és d'admirar com en 4 de novembre de 1924 ja es podia celebrar la cerimònia de lliurament de l'obra, que constava, però, de cinc volums (ultra l'*Album*) amb més de 2,000 pp. de text. D'aquesta cerimònia, que assolí esclats d'apoteosi, sols hem de recordar que fou el mateix Pontífex qui volgué consignar amb tota solemnitat el bell present a l'Emm. homenatjat.

Els cinc volums de *Miscellanea Francesco Ehrle. Scritti di Storia e Paleografia* (núms. 38 a 41 de la col·lecció *Studi e Testi* de la Biblioteca Vaticana) comprenen les següents matèries, totes dintre el cercle d'estudis als quals s'ha consagrat el Cardenal: I, Història de la Teologia i de la Filosofia; II, Història de Roma i dels Papes; III, Història eclesiàstica i civil de l'Edat mitjana; IV, Paleografia i Diplomàtica; V, Biblioteca i Arxiu Vaticà. Biblioteques diverses. No cal sospesar (ni ens ho permet l'espai, ni totes les matèries entren dintre els límits que comprèn l'ANUARI) la vàlua d'un recull tan vast en extensió, tan massís pel seu contingut. Ni encara podríem fer una ressenya minuciosa dels treballs especialment interessants per als estudis històrics catalans, la participació de membres de l'INSTITUT impeding-nos-ho per raons fàcils de comprendre.

Esmentarem, entre altres, els següents articles: F. Valls-Taberner, *Notizie della Francia inviate da Filippo d'Evreux alla Corte di Barcellona* (III, 103-115); P. Pujol-Tubau, *L'évêque d'Urgel Berenger d'Erill (1371-1388) et le Schisme d'Occident* (III, 116-129); S. Puig y Puig, *Itinerario del Papa Luna de Perpignan a Tarragona. 10 de julio 1409-25 de julio 1410* (III, 130-156); J. Fischer, S. J., *War der erste Apostol «der Indischen Inseln» (der neuen Welt) ein Sohn des hl. Benediktus oder des hl. Franziskus?* (III, 258-268). Sobre Bernat Boil, monjo de Montserrat; F. Martorell, *Un inventario della Biblioteca di Calisto III* (V, 166-191); Ramon d'Alós, *Documenti per la storia della biblioteca di Alfonso il Magnanimo* (V, 390-422). Altres treballs preparats de Catalunya estant, no arribaren a temps per a poder-se estampar.

L'*Album* esmentat (vol. 42 dels *Studi e Testi*) conté, entre altres coses, la biografia de l'insigne purpurat, la seva bibliografia, en la qual, ja és sabut, hom troba bastants números referents a història catalana, la relació de la festa de presentació de les *Miscellanea*, etc. Acabem consignant que en la llista d'oferedors d'aquesta obra hi és representada Catalunya per particulars i entitats entre les quals l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. No podia ésser d'altra manera, perquè, ultra els mèrits de l'homenatjat, el P. Ehrle ha estat sempre guaiador dels nostres estudiosos en la Biblioteca Vaticana, tan sàviament organitzada per ell, i molt afectat a la nostra història eclesiàstica. Era deure de reconeixença. — R. D'A.-M.

Homenatge al Professor Heinrich Finke

El dia 13 de juny de 1925 l'eminent Professor de la Universitat de Freiburg i Br. feia els seus setanta anys. Es amb aquest fauste motiu que alguns dels seus deixebles i amics li dedicaren un homenatge consistent en un volum suplementari de la col·lecció *Vorreformationsgeschichtliche Forschungen*. L'INSTITUT, invitat a col·laborar-hi, no podia deixar d'associar-se a l'homenatge. El Prof. Finke, coneixedor com pocs historiadors dels nostres arxius, és autor d'obres capdals sobre la història de la nostra terra (de les quals mantes vegades ens hem ocupat en l'ANUARI) i a l'hora és el creador d'una veritable escola d'erudits alemanys que han estudiat diversos aspectes de la història catalana medieval.

El volum du per títol: *Abhandlungen aus dem Gebiete der mittleren und neuen Geschichte und ihrer Hilfswissenschaften. Eine Festgabe zum siebzigsten Geburtstag Geh. Rat Prof. Dr. Heinrich Finke...* (Münster i W. Aschendorff, 1925.) De l'INSTITUT hi ha la següent col·laboració, tota en català: F. Valls-Taberner, *Les coleccions canòniques a Catalunya durant la època comtal (872-1162)*; J. Puig i Cadafalch, *El tipus de l'iglèsia coberta amb fusta, a Catalunya, al nord d'Itàlia i a la França mediterrània en els segles X i XI. Estudi de sos orígens*; R. d'Alós-Moner, *El text català de la «Informatio Beguinorum vel Lectio Narbonae» d'Arnau de Vilanova*; A. Rubió i Lluch, *Els darrers prohoms d'Atenes de la època catalana (1382-1388)*; J. Massó-Torrents, *Les dames en els poemes de l'escola de Barcelona*; F. Martorell, *Una narració inédita del viatge de l'emperador Frederic III a Nàpols, en l'any 1452*. — A part de tot això esmentarem com article interessant per a la nostra història el del professor de la Universitat de Saragossa, Andrés Giménez Soler, *La política espanyola de Jaime II*, on defensa la tesi que Jaume II intentà desenrotllar una política nacional espanyola, fracassada per culpa dels reis de Castella. (Sobre ella vegeu les observacions que fa F. Soldevila en *Revista de Catalunya*, gener 1926, pp. 70-71). — R. D'A.-M.